

PROPORTIONALITETSPRINCIPEN & FÖRSÄKRINGSFÖRETAGEN

Svenska Aktuarieföreningen 18 april 2017

Per Johan Eckerberg, Advokatfirman Vinge

VINGE

Vinges försäkringsrättsgrupp

Per Johan Eckerberg
Delägare

Fabian Ekeblad
Delägare

Paulina Malmberg
Biträdande jurist

Olle Andersson
Biträdande jurist

Emma Stuart Beck
Delägare

Mattias Rosengren
Delägare

Fredrik Gustafsson
Counsel

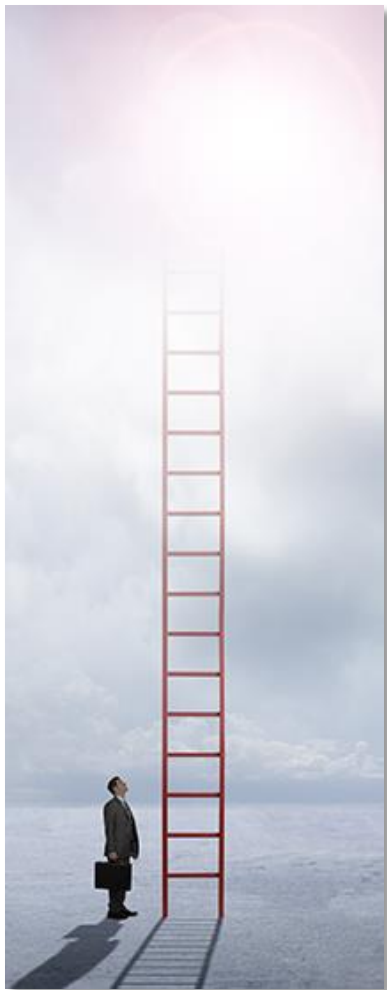

Nicklas Thorgerzon
Specialist

Maria Schulzberg
Counsel

Proportionalitetsprincipen kan ha betydelse för

- Kraven på försäkringsföretagen
- Tillsynen av företagen
- Ingripanden mot företagen

Proportionalitetsprincipen regleras i

FRL, Solvens II-direktivet och -förordningen

KRAVEN

TILLSYNEN

INGRIPANDEN

HFDs praxis och den nya förvaltningslagen

Proportionalitet i Solvens I

- **Stabilitetsprincipen, 4 kap. 1 § FRL**
*”Försäkringsrörelse ska drivas med en **för rörelsens omfattning och art** tillfredsställande soliditet, likviditet och kontroll över försäkringsrisker, placeringsrisker och rörelserisker, så att åtagandena mot försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar kan fullgöras”*
- **God försäkringsstandard ,4 kap. 3 § FRL**
*”Ett försäkringsföretags rörelse ska drivas enligt god försäkrings**standard**”*

Proportionalitet i Solvens II

- **Artikel 29.3 i Solvens II-direktivet**
*”Medlemsstaterna ska se till att kraven i detta direktiv tillämpas på ett sätt som står i **proportion till arten, omfattningen och komplexiteten** av de inneboende riskerna i varje försäkrings- eller återförsäkringsföretags verksamhet”*
- **Proportionalitetsprincipen i 4 kap. 5 § FRL**
*”Bestämmelserna i 5-10, 17 och 19 kap. ska tillämpas **proportionellt i förhållande till arten, omfattningen och komplexiteten** av riskerna i varje försäkringsföretags verksamhet”*

Särskilda proportionalitetsbestämmelser

Exempel

- **Förenklade beräkningar, 8 kap. 11 § FRL**
”Ett försäkringsföretag får göra förenklade beräkningar av kapitalkravet för en speciell risk om
 - 1) *det är motiverat **med hänsyn till arten, omfattningen och komplexiteten** av de risker som företaget är utsatt för, och*
 - 2) *det är **oproportionerligt betungande** att göra beräkningar enligt standardformeln”*
- **Aktuariefunktionen, 10 kap. 18 § andra stycket FRL**
*”Den som ska ansvara för eller utföra uppgifter i aktuariefunktionen ska ha de kunskaper och erfarenheter av funktionens uppgifter som är tillräckliga **med hänsyn till arten, omfattningen och komplexiteten** av riskerna i företagets verksamhet”*

Allmänna proportionalitetsbestämmelser

Exempel

- **Stabilitetsprincipen, 4 kap. 1 § FRL**
*”Försäkringsrörelse ska drivas med en **för rörelsens omfattning och art** tillfredsställande soliditet, likviditet och kontroll över försäkringsrisker, placeringsrisker och rörelserisker, så att åtagandena mot försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar kan fullgöras”*
- **God försäkringsstandard ,4 kap. 3 § FRL**
*”Ett försäkringsföretags rörelse ska drivas enligt god **försäkringsstandard**”*
- **Proportionalitetsprincipen, 4 kap. 5 § FRL**
*”Bestämmelserna i 5-10, 17 och 19 kap. ska tillämpas **proportionellt i förhållande till arten, omfattningen och komplexiteten** av riskerna i varje försäkringsföretags verksamhet”*

Vad betyder "arten, omfattningen och komplexiteten"?

CEIOPS-DOC-24/08 Advice to the European Commission on the Principle of Proportionality in the Solvency II Framework Directive Proposal, May 2008.

- **Nature (arten)** "The underlying risk profiles of the classes of business an undertaking is writing, e.g. whether it is long or short-tail business, or whether it is a low frequency and high severity business or consists of high frequency and low severity risks"
- **Scale (omfattningen)** "Relating to the valuation of assets, liabilities or risks, this criterion resembles a materiality requirement and the approach applied should ensure an appropriate relative or absolute approximation of the theoretically correct value"
- **Complexity (komplexiteten)** "Certain kinds of business may dictate the use of more demanding methods or an advanced system of governance, in particular a more sophisticated risk management system in order to deal properly with all risks the undertaking faces. However, it may also be introduced via the investment strategy of the undertaking or because the insurer chooses to employ challenging methods or processes in some areas that require a commensurate degree of complexity in other areas of the undertaking. It is also linked to the complexity in the evaluation of the commitments, for example unlimited motor liability, or investment in a complex option, or annuities (as opposed to a lump sum), or non-proportional reinsurance (as opposed to a straightforward direct insurance business)"

Hur ska "arten, omfattningen och komplexiteten" beaktas?

CEIOPS-DOC-24/08 Advice to the European Commission on the Principle of Proportionality in the Solvency II Framework Directive Proposal, May 2008.

- *“In assessing what is proportionate, the focus must be on the **combination of all three criteria** to arrive at a solution that is adequate to the risk an undertaking is exposed to”*
- *“A business may well be small-scale but could still include complex risk-profiles, or, on the contrary, it may be large-scale with a simple risk-profile (uncomplicated, supporting only limited risk)”*
- *“In the first case, it should not be allowed to use simplified methods, while the possibility may be considered in the second case under very specific circumstances”*

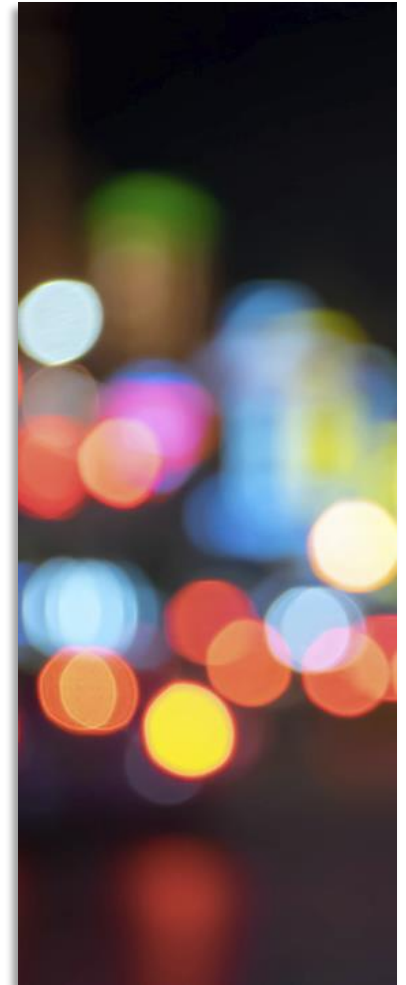
Proportionalitetsprincipen i 4 kap. 5 § FRL omfattar *”de bestämmelser i FRL som föranleds av Solvens II-direktivet”*

- 5 kap. Tillgångar, skulder och FTA
- 6 kap. Investeringar
- 7 kap. Kapitalbas
- 8 kap. Solvenskapitalkrav och minimikapitalkrav
- 9 kap. Interna modeller
- 10 kap. Företagsstyrning
- 17 kap. Tillsyn (tillsynsrapporteringen)
- 19 kap. Grupptillsyn

Vilka delar av FRL omfattas inte av proportionalitetsprincipen i 4 kap. 5 § FRL?

- 1 kap (Inledande bestämmelser)
- 2 kap. (Tillstånd)
- 3 kap. (Verksamhet i EES)
- 4 kap. (Rörelseregler)
- De associationsrättsliga reglerna i 11-13 kap.
- 14 kap. (Beståndsöverlåtelse)
- 15 kap. (Lämplighetsprövning av ägare)
- 16 kap. (Offentliggörande)
- 18 kap. Ingripanden
- 20 kap. Specialföretag
- 21 kap. Överklagande m.m.

Undantag från Proportionalitetsprincipen i 4 kap. 5 § FRL inom det angivna tillämpningsområdet

- Endast de bestämmelser i FRL som *"föranleds"* av Solvens II-direktivet, dvs
 - de egentliga Solvens II-bestämmelserna (se artikel 309 *"ska sättas i kraft"*)
 - *inte* de konsoliderade Solvens II-bestämmelserna (se artikel 311 *"ska tillämpas"*)
- Solvens II-direktivets krav får *inte "ändra innebörd"*
- Vissa krav i direktivet *"har karaktär av absoluta krav med viss bestämd innebörd"* (t.ex. konfidensnivåerna 99,5 och 85 procent)
- Hur proportionalitetsprincipen ska tillämpas *"får ankomma på rättstillämpningen att avgöra"*

Vad gäller för tillsynen enligt Solvens II?

Skäl 19 i Solvens II-direktivet

”Detta direktiv bör inte vara alltför betungande för små och medelstora försäkringsföretag. Ett sätt att uppnå detta mål är en korrekt tillämpning av proportionalitetsprincipen. Denna princip bör tillämpas såväl på kraven på försäkrings- och återförsäkringsföretag som på tillsynsutövningen”

Vad gäller för tillsynen enligt Solvens II?

Den allmänna proportionalitetsprincipen i 4 kap. 5 § FRL

”Den allmänna proportionalitetsprincip som finns i Solvens II-direktivet ska inte gälla de delar av försäkringsrörelselagen som inte grundar sig på Solvens II-direktivet” (Prop. 2015/16:9)

- **Tillsyn** (17 kap. FRL) omfattas, **Ingripanden** (18 kap. FRL) omfattas inte
- Båda kapitlen är en blandning av
 - Krav på ingivanden av uppgifter
 - Handlingsregler för företagen
 - Tillsyn och ingripanden i egentlig mening
- Båda kapitlen genomför **egentliga** solvens II-bestämmelser
 - Varför 18 kap. faller utanför motiveras inte

Vad gäller för ingripanden?

Den allmänna förvaltningsrättsliga proportionalitetsprincipen

Grunderna för god förvaltning, 6 § nya förvaltningslagen

Legalitet

- *En myndighet får endast vidta åtgärder som har stöd i lag eller annan författning.*

Objektivitet

- *I sin verksamhet ska myndigheten vara saklig och opartisk.*

Proportionalitet

- *Myndigheten får ingripa i ett väsentligt enskilt intresse endast om åtgärden kan antas leda till det avsedda resultatet. Åtgärden får aldrig vara mer långtgående än vad som behövs och får vidtas endast om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan antas uppstå för den som åtgärden riktas mot.*

Förvaltningslagsutredningen (SOU 2010:29) och
En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag
(Lagrådsremiss 23 februari 2017)

Innebörden av den allmänna förvaltningsrättsliga proportionalitetsprincipen

”Myndigheten får ingripa i ett väsentligt enskilt intresse endast om åtgärden kan antas leda till det avsedda resultatet.”

- Myndigheten ska först pröva om den tilltänkta åtgärden kan antas leda till det avsedda resultatet

”Åtgärden får aldrig vara mer långtgående än vad som behövs ...”

- Därefter måste myndigheten också konstatera att åtgärden är det minst ingripande av de alternativ som finns för att uppnå samma resultat

”... och får vidtas endast om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan antas uppstå för den som åtgärden riktas mot.”

- Principen innefattar ett krav på rimlighet. Det får inte föreligga ett klart missförhållande mellan det allmänna intresset av ett visst ingripande och den belastning som detta medför för den enskilde.

Lagrådsremissen s. 288 f.

Proportionalitetsprincipen - sammanfattning

FRL, Solvens II-direktivet och -förordningen

KRAVEN

TILLSYNEN

INGRIPANDEN

HFDs praxis och den nya förvaltningslagen

